

POSTANOWIENIE

Dnia 13 sierpnia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Staryk

w sprawie z powództwa M. S.

przeciwko Skarbowi Państwa [...] o zadośćuczynienie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 sierpnia 2014 r.,

skargi powódki o wznowienie postępowania zakończonych postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2014 r., sygn. akt II PK 268/13

postanawia:

odmówić uwzględnienia wniosku powódki z dnia 23 lipca 2014 r. o uchylenie zarządzenia z dnia 15 lipca 2014 r. i nadanie biegu sprawie o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

Powódka, reprezentowana przez pełnomocnika, 23 lipca 2014 r. złożyła wniosek o uchylenie zarządzenia Sądu Najwyższego Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w Warszawie z dnia 15 lipca 2014 r. w przedmiocie zwrotu skargi o wznowienie postępowania. Pełnomocnik powódki wniósł o: 1) zmianę zarządzenia Sądu Najwyższego - Izby Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych o zwróceniu skargi o wznowienie postępowania wniesionej przez pełnomocnika powódki na podstawie art. 130² § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że nie została ona opłacona w trybie art. 130² § 1 k.p.c. przez uchylenie tego zarządzenia, jako błędnego w związku z tym, że uszło sędziemu SN uwadze przy badaniu akt sprawy, że powódka zwolniona jest w całości od kosztów

sądowych zarządzeniem Sądu Okręgowego w W. z 4 października 2012 r. w świetle art. 100 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1398 ze zm.);

2) o nadanie biegu sprawie o wznowienie postępowania zgodnie z wnioskiem powódki z 17 kwietnia 2014 r.

W uzasadnieniu wniosku pełnomocnik wskazał, że zgodnie z ostatnio wymienionym przepisem strona w całości zwolniona od kosztów sądowych z mocy ustawy nie uiszcza opłat sądowych i nie ponosi wydatków, które obciążają tymczasowo Skarb Państwa, co należy związać z ust. 2 art. 100 tej normy prawnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Postanowieniem z dnia 15 marca 2010 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie II C .../09 zwolnił powódkę w sprawie o zadośćuczynienie od kosztów sądowych w całości (k. 278 akt sprawy). Zarządzeniem z dnia 4 października 2014 r. Przewodnicząca wydziału uznała, że postanowienie to odnosi się również do postępowania przed Sądem pracy (k. 279 akt sprawy).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie III APa .../12 zaznaczono, że Sąd drugiej instancji, na podstawie roszczeń zawartych w pozwie, określił wartość przedmiotu zaskarżenia na 60.000 zł (k. 372 akt sprawy).

W skardze kasacyjnej pełnomocnik powódki na wskazał, w jaki sposób wyliczył podaną wartość przedmiotu zaskarżenia.

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 11 października 2013 r. w sprawie I CZ 84/13 zawarto konstatację, iż zwolnienie od kosztów sądowych uzyskane na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji nie rozciąga się na postępowanie kasacyjne (LEX nr 1405229).

Sąd Najwyższy, w obecnym składzie, podzielił ten pogląd. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2008 r., III CZP 142/07 (OSNC 2008, Nr 11, poz. 122) - której nadano moc zasady prawnej - zwolnienie strony od kosztów sądowych w sprawie, przyznane w postępowaniu przed sądem powszechnym, nie obejmuje kosztów postępowania kasacyjnego.

Stanowisko to jest konsekwencją przyjęcia, że po zmianach wprowadzonych ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1804) oraz ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2005 r. Nr 13, poz. 98), kasacja zastąpiona została skargą kasacyjną, zbliżoną do dogmatycznego wzorca, stanowiącą nadzwyczajny środek zaskarżenia. W następstwie tych zmian postępowanie kasacyjne utraciło charakter postępowania w trzeciej instancji, a skarga kasacyjna wnoszona poza tokiem instancji stała się instrumentem kontroli zgodności z prawem prawomocnych orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne. Cel i przedmiot postępowania przed Sądem Najwyższym jest inny niż przedmiot i cel postępowania przed sądem powszechnym. Sąd Najwyższy, będący w ujęciu konstytucyjnym sądem szczególnym (art. 175 Konstytucji RP), sprawującym nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji RP), nie rozstrzyga sprawy ani nie osądza osób oraz zgłaszanych przez nie roszczeń, lecz - w zakresie określonym przez skarżącego - wyłącznie kontroluje legalność zaskarżonego orzeczenia. Z chwilą wydania, a zarazem uprawomocnienia się orzeczenia sądu drugiej instancji, od którego przysługuje skarga kasacyjna, dochodzi także do spełnienia się celu zwolnienia od kosztów sądowych udzielonego stronie w fazie rozpoznawczej postępowania sądowego. Nie ma regulacji ani w przepisach k.p.c., ani w szczególności w powołanym we wniosku powódki art 100 ust. 1 ustawy o z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - które rozciągałaby uzyskane przez stronę zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu przed sądem powszechnym na postępowanie wywołane skargą kasacyjną. Kwestia kosztów sądowych, których strona nie miała obowiązku uiścić, zostaje ostatecznie "załatwiona" w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, przez ich rozliczenie zgodnie z regułami wskazanymi w art. 113 u.k.s.c. Wraz z uprawomocnieniem się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, co jest równoznaczne z jej zakończeniem, odpada cel przyznania stronie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych.

Uwzględniając powyższe, należało przyjąć, że zwolnienie od kosztów sądowych uzyskane przez wnioskodawczynię na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji nie rozciągało się na postępowanie kasacyjne. Brak wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych złożonego już po wniesieniu skargi kasacyjnej oraz brak merytorycznego odniesienia się do ustalenia Sądu Apelacyjnego, iż wartość przedmiotu zaskarżenia wyniosła 60.000 zł, uzasadniał więc przyjęcie, że wniosek o wznowienie postępowania powinien być opłacony.

Na marginesie można wskazać, że skarga o wznowienie postępowania (która kontestuje postanowienie Sądu Najwyższego) powinna się odnieść również do treści art. 399 § 1 k.p.c., zgodnie z którym w wypadkach przewidzianych w dziale niniejszym można żądać wznowienia postępowania, które zostało zakończone prawomocnym wyrokiem, a także - § 2 - na podstawie określonej w art. 401¹ k.p.c. postępowanie może być wznowione również w razie zakończenia go postanowieniem.

Mając powyższe okoliczności na względzie Sąd Najwyższy postanowił jak wyżej.